

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De wnd. President van de Algemene Rekenkamer
De heer drs. E. Irrgang
Postbus 20015
2500 EA DEN HAAG

**Directie Financieel
Economische Zaken**

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/Inv

Datum

Betreft Bestuurlijke reactie op het Rapport bij het jaarverslag 2022 van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en het Diergezondheidsfonds

Ons kenmerk
FEZ / 26957601

Uw kenmerk
23001320 R

Bijlage(n)

Geachte heer Irrgang,

Met belangstelling heb ik kennis genomen van uw Rapport bij het Jaarverslag 2022 van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en het Diergezondheidsfonds (DGF).

Zoals ook in uw conclusies en uw beschrijving van de ontwikkelingen in de bedrijfsvoering naar voren komt, speelt er veel op het gebied van stikstof in relatie met de bescherming van de natuur en de impact van maatregelen op de agrarische sector. Uw aanbevelingen neem ik graag mee bij deze uitdagingen. Dat de bedrijfsvoering op veel vlakken op orde is, is daarbij een goede basis.

In deze brief ga ik, mede namens de minister voor Natuur en Stikstof, in op uw aanbevelingen.

Bedrijfsvoeringsaspecten

Autorisatiebeheer financieel systeem

Met genoegen stel ik vast dat u constateert dat er duidelijke verbeteringen zijn doorgevoerd in het autorisatiebeheer van het financiële systeem. U geeft aan dat op alle openstaande tekortkomingen zichtbare verbeteringen zijn doorgevoerd en dat per jaareinde nog enkele open eindjes geconstateerd zijn die verdere aandacht behoeven in 2023. U geeft aan dat om het proces van toekennen van autorisaties daadwerkelijk beheerst uit te voeren functies moeten worden gekoppeld aan rollen. Op dit moment vindt de koppeling van de autorisaties op een ander manier plaats dan op de door u voorgestelde wijze. In 2023 gaan we graag met u en de Auditdienst Rijk (ADR) in gesprek over de inrichting met het risico perspectief als uitgangspunt.

Het project dat belast is met de aanbevelingen van de ADR en AR is verlengd tot halverwege 2023. Gedurende het 2^e kwartaal van 2023 wordt de governance structureel belegd in de lijnorganisatie.

Inkoopbeheer

Naar aanleiding van uw onderzoek komt u tot de conclusie dat het inkoopbeheer

in 2022 met kleine stappen verbeterd is. Ik onderschrijf het nut en de noodzaak om de ingeslagen route van verbetering in het inkoopdomein voort te zetten. Hierbij is het van belang om te constateren dat key-controls een middel zijn om te komen tot het doel en dat deze geen doel op zich zijn. Langs deze lijn zal ik uw aanbevelingen opvolgen om te komen tot een doelmatig en rechtmatig inkoopbeheer.

Er zijn vele interdepartementale verwevenheden op het inkoopgebied, denk bijvoorbeeld aan de werking van het rijksbrede categoriemanagement maar ook aan leveranciers die aan verschillende onderdelen van het Rijk hun producten en diensten leveren. Om tot een juiste duiding en effectieve werking van het inkoopstelsel te komen is het van belang dat u bij het onderzoek naar de verantwoording rijksbreed een uniform afwegingskader gebruikt en effectueert.

Ik volg uw aanbeveling op om een plan van aanpak te maken en op basis daarvan de volgende stappen te zetten in het inkoopbeheer. In het plan en de daaruit volgende sturing daarop zal specifiek aandacht worden gegeven aan de door u genoemde elementen, te weten de opvolging van de spendanalyses, de analyse en rapportage van inkopen die door escalatie of als voldongen feit plaatsvinden, de analyse objectieve leverancierskeuze en de mogelijke inrichting van interne controle maatregelen (tweede lijn).

Uw aanbeveling betreffende de versterking van de CDI-office neem ik in overweging.

M&O-beleid Maatregel Gerichte Aankoop (MGA)

Ik ben verheugd dat u constateert dat het M&O-beleid voor de MGA grotendeels op orde is. De afgelopen 2 jaar is er intensief met provincies gesproken om samen ervaring op te doen met de uitvoering door provincies van de eerste tranche van de MGA en hieruit lering te trekken met het oog op de volgende tranche van deze regeling en ook andere beëindigingsregelingen. U signaleert 3 aandachtspunten.

Als eerste constateert u dat het bij het bepalen van de marktwaarde van een veehouderij onduidelijk is wie de opdrachtgever voor de taxateur is. Het oogmerk van de regeling is dat de taxatie wordt verricht door een onafhankelijke taxateur, overeenkomstig de gebruikelijke praktijk bij provincies, dus niet door de taxateur die in opdracht van de verkopende partij handelt. Gelet op uw signalering zijn de minister voor Natuur en Stikstof en ik voornemens om dit in toekomstige aankoopregelingen expliciet op te nemen.

Uw tweede aanbeveling heeft betrekking op de omvang van de stikstofemissie die nog is toegestaan voor een nieuwe activiteit op de locatie na sluiting van de veehouderij. U merkt terecht op dat in de regeling eerste tranche MGA hier geen concrete begrenzing voor is opgenomen. Met het document Uitvoeringsbeleid MGA-1, dat door mij gedurende de uitvoering in samenspraak met de provincies in aanvulling op de regeling en toelichting is opgesteld, zijn nadere werkafspraken als beleidslijn vastgelegd met betrekking tot vragen die gaandeweg de uitvoering van de MGA-1-regeling bij provincies zijn opgekomen. Hierin is opgenomen dat voor nieuwe activiteiten op de locatie maximaal 15% van de oorspronkelijke vergunning aan emissie kan worden toegestaan vanuit de wens om de stikstofdepositie op natuur zo veel mogelijk te beperken en gelijktijdig de ondernemer voldoende ruimte te bieden voor nieuwe activiteiten. De minister voor

Natuur en Stikstof en ik nemen uw aanbeveling over om dit in toekomstige beëindigingsregelingen expliciet op te nemen.

Ons kenmerk
FEZ / 26957601

Uw derde aanbeveling betreft het opstellen van eenduidig sanctiebeleid en dit tegelijk met de publicatie van een regeling te publiceren. In algemene zin ben ik van mening dat bij het verlenen van subsidies met betrekking tot het sanctiebeleid volstaan kan worden met een verwijzing naar de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en de Kaderwet EZK- en LNV-subsidies. Op grond daarvan dient de minister bij de subsidievaststelling te beoordelen of is voldaan aan de gestelde voorwaarden. Indien daar niet aan is voldaan, kan de subsidie lager dan het verleende subsidiebedrag of zelfs op nihil worden vastgesteld. Dit dient van geval tot geval te worden beoordeeld aan de hand van de aard en omvang van het niet naleven van de vereisten die in de desbetreffende regeling zijn opgenomen. Onder omstandigheden kan er reden zijn een beleid op te stellen met een richtsnoer voor welke overtredingen van de voorwaarden welke kortingen worden toegepast. Dat is bijvoorbeeld denkbaar als er al enige tijd ervaring is opgedaan met een subsidieregeling en indien de relevante gevallen voldoende vergelijkbaar zijn.

Documentatiesysteem

U constateert als risico in 2023 dat LNV achterstanden oploopt bij de afhandeling van financiële verplichtingen omdat het nieuwe documentatiesysteem SIRIS nog niet naar behoren werkt. Ik erken dit risico en heb meerdere maatregelen genomen. Voor het betaal- en administratieve proces is met behulp van externe inhuur een crashteam georganiseerd met als doel de achterstanden zo snel mogelijk weg te werken. Daarnaast ligt er nog een grote opgave om alle vacatures in te vullen en zal de vaste formatie van de afdeling Financiële Diensten en Administratie (FDA) uitgebreid worden om het capaciteitstekort op te vangen. Tot slot is er een intensief begeleidingstraject opgestart om medewerkers te ondersteunen in het maken van de vertaalslag tussen de eigen werkprocessen en het werken in SIRIS.

Beleidsresultaten

Biologische landbouw

Op 19 december 2022 heb ik het "actieplan voor de groei van biologische productie en consumptie" naar de Tweede Kamer gestuurd (Kamerstuk 30252, nr. 78). Met het ambitieuze plan zet ik een nieuwe koers in op biologisch. Ik ben mij ervan bewust dat het actieplan en de ambitie worden gesteld in een tijd van grote onzekerheid voor producenten, ketenpartijen en consumenten. Zo spelen er ook onzekerheden op het gebied van markt- en prijsontwikkelingen. Dit is echter geen reden om te wachten met de transitie naar een duurzaam voedselsysteem. Het is belangrijk deze beweging nu in gang te zetten om zo ook duidelijkheid te bieden naar de partijen die wij nodig hebben om gezamenlijk deze groei van de sector te bewerkstelligen.

Ik ben van mening dat biologische landbouw goed past in een duurzaam toekomstperspectief voor de Nederlandse landbouw en hiermee een bijdrage levert aan de opgaven waar we op dit moment voor staan. Dit is ook de reden waarom er door het Kabinet versneld middelen uit het transitiefonds beschikbaar zijn gesteld om al in 2023 en 2024 met de uitvoering van het actieplan van start

te gaan. Het actieplan heeft een horizon van 2030, dit betekent dat aanvullende middelen nodig zijn. De exacte besteding van de middelen komt tot stand in overleg met de provincies (Kamerstuk 30252, nr. 77).

Ons kenmerk
FEZ / 26957601

De doelstelling van 6% biologisch areaal in 2027 in het Nationaal Strategisch Plan (NSP) van het Gemeenschappelijk Landbouw beleid is een doelstelling waar ook de provincies zich aan hebben gecommitteerd. Bij de tussentijdse evaluatie van het NSP zal gekeken worden of bijsturing nodig is.

Ik kan me vinden in de hoofdlijnen van uw rapportage. Helaas bleek het niet mogelijk om in kort tijdsbestek de financiële gegevens van de afgelopen 20 jaar binnen LNV (en van bijvoorbeeld provincies) te controleren.

Tot slot zie ik met belangstelling uit naar het rapport over uw onderzoek naar de preventie en bestrijding van de vogelgriep.

Piet Adema
Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit